

Brusel 18. října 2022
(OR. en)

13236/22

Interinstitucionální spisy:
2021/0424(COD)
2021/0425(COD)

ENER 491
ENV 973
CLIMA 486
IND 388
RECH 525
COMPET 766
ECOFIN 969
CODEC 1433

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a nařízení o vnitřním trhu s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem (přepracované znění) – politická rozprava

S ohledem na zasedání Rady pro dopravu, telekomunikace a energetiku (energetika) konající se dne 25. října 2022 naleznou delegace v příloze diskusní dokument o směrnici o společných pravidlech pro vnitřní trh s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a o nařízení o vnitřním trhu s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem (přepracované znění).

Diskusní dokument o nařízení a směrnici o trhu se zemním plynem a vodíkem

Dne 15. prosince 2021 předložila Komise návrh směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a návrh nařízení o vnitřním trhu s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem (balíček týkající se plynu) jako součást nového rámce EU na dekarbonizaci trhů s plynem, podporu vodíku a snížení emisí metanu.

Návrhy spolu s posouzením dopadů byly předloženy během francouzského předsednictví a následně se konala první výměna názorů mezi členskými státy. V červenci 2022 zahájilo české předsednictví jednání o návrzích v rámci Pracovní skupiny pro energetiku. Na základě prvních výsledků těchto jednání předložilo předsednictví dne 9. září 2022 první revizi nařízení i směrnice s cílem umožnit další důkladné projednání v rámci Pracovní skupiny pro energetiku v následujících týdnech.

Na základě dosud dosaženého pokroku a s cílem vymezit směr další práce nyní předsednictví navrhuje tři diskusní témata, z nichž každé obsahuje několik možností ke zvážení ministry:

1. Časový rámec rozvoje trhů s vodíkem se zaměřením na vertikální oddělení provozovatelů vodíkových soustav

Návrh Komise stanoví pružnější regulační rámec pro vodík během fáze rozšiřování trhu, avšak do 1. ledna 2031 by měla začít platit podrobnější pravidla, která usnadní integraci trhu a přeshraniční obchod. Některé členské státy se domnívaly, že pevně stanovené datum pro tento regulační přechod do konce roku 2030 neposkytuje dostatečnou flexibilitu a čas na to, aby se trh s vodíkem mohl dostatečně rozvinout a vyspět. Neexistence harmonizovaného konečného data přechodného období na úrovni EU však s sebou nese riziko rozdílných regulačních systémů jednotlivých států, což by mohlo bránit rozvoji účinného vnitřního trhu.

Navrhovanými pravidly pro vertikální oddělení provozovatelů vodíkových soustav (*článek 62 směrnice*) se zpřístupňuje model oddělení vlastnictví. Navrhuje se, aby byl model nezávislého provozovatele soustavy k dispozici pro vodíkové soustavy, které patřily vertikálně integrovaným podnikům ke dni vstupu balíčku týkajícího se plynu v platnost. Spornějším prvkem je ukončení modelu oddělení nezávislých provozovatelů přepravních soustav do roku 2031, neboť některé členské státy se obávají, že by to mohlo bránit rozvoji vodíkových soustav, a tím i trhů, protože provozovatelé plynárenských přepravních soustav s modelem oddělení nezávislých provozovatelů přepravních soustav by nebyli motivováni investovat do nového využití své infrastruktury.

Navrhované přechodné období pro trhy s vodíkem do konce roku 2030 je uvedeno v několika člancích v celém balíčku týkajícím se plynu. Nařízení navrhuje, aby od 1. ledna 2031 nebyly účtovány žádné sazby za přístup k vodíkovým soustavám v propojovacích bodech mezi členskými státy (*článek 6 nařízení*), které by měly být nahrazeny vytvořením mechanismu náhrad pro financování přeshraniční infrastruktury mezi příslušnými provozovateli vodíkových soustav (*článek 53 směrnice*). Do konce roku 2030 členské státy podle navrhované směrnice zajistí zavedení regulovaného přístupu třetích stran k vodíkovým soustavám (*článek 31 směrnice*) a provozovatelé vodíkových soustav mohou využívat výjimky pro stávající vodíkové soustavy a zeměpisně vymezené soustavy (*články 47 a 48 směrnice*).

Ministrům se proto k zamyšlení předkládají následující možnosti:

- a) *Stanovit datum mechanismu přezkumu regulačního přechodu na úrovni Unie na rok 2031, v rámci kterého by Komise na základě předem stanovených kritérií (např. fungování trhu, hospodářská soutěž, rozdíly v pravidlech pro přeshraniční obchod) přezkoumala tržní podmínky v roce [2028] a případně by přijala rozhodnutí odložit přechod na úrovni Unie.*
- b) *Odložit přechodovou fázi pro prvky uspořádání trhu s vodíkem do roku [X].*
- c) *Zachovat model oddělení nezávislých provozovatelů přepravních soustav po roce 2030 pro stávající provozovatele plynárenských přepravních soustav s modelem oddělení nezávislých provozovatelů přepravních soustav.*

2. Slevy ze sazeb za plyny z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkové plyny v plynárenské soustavě a přeshraniční sazby ve vodíkových soustavách

I. Přeshraniční sazby ve vodíkových soustavách

Komise navrhla uspořádání budoucího trhu s vodíkem bez přeshraničních sazeb od 1. ledna 2031 (*článek 6 nařízení*). Stejně jako již v případě trhů s elektřinou by se tak vytvořily rovné podmínky pro výrobu vodíku a zabránilo by se tzv. „kumulaci“ sazeb, což je důležité pro zamezení nárůstu nákladů pro konečné spotřebitele. Zavedení systému nulových přeshraničních sazeb a vhodných mechanismů sdílení nákladů může být více proveditelné v rané fázi zavádění vodíkové infrastruktury než na vyspělém trhu, kde byly provedeny značné investice do infrastruktury. K zajištění rozvoje (přeshraniční) vodíkové infrastruktury při neexistenci přeshraničních sazeb se navrhuje mechanismus finančního náhrad mezi provozovateli vodíkových soustav (*článek 53 směrnice*). Některé členské státy upřednostňují zachování stávajícího mechanismu sazeb i pro vodík, zatímco jiné by chtěly zavedení nulových přeshraničních sazeb pro vodíkové soustavy odložit.

Ministrům se proto k zamyšlení předkládají následující možnosti:

- a) *Zavést mechanismus přezkumu na úrovni Unie na rok 2031, v rámci kterého by Komise na základě předem stanovených kritérií (např. fungování trhu, hospodářská soutěž, rozdíly v pravidlech pro přeshraniční obchod) přezkoumala tržní podmínky v roce [2028] a případně by přijala rozhodnutí odložit povinnosti týkající se nulových přeshraničních sazeb pro vodíkové soustavy.*
- b) *Odložit povinnost nulových přeshraničních sazeb pro vodíkové soustavy do roku [X].*
- c) *Nahradit povinnost nulových přeshraničních sazeb od 1. ledna 2031 společným rozhodnutím vnitrostátních regulačních orgánů o přeshraničních sazbách, s případným urovnáním neshody konečným rozhodnutím agentury ACER.*

II. Slevy ze sazeb za plyny z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkové plyny v plynárenské soustavě

Návrh Komise obsahuje různé slevy ze sazeb, jejichž hlavním cílem je podpořit využívání plynů z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkových plynů a přeshraniční obchod s nimi (*článek 16 nařízení¹*). Některé členské státy uvedly, že by měly mít prioritu plyny z obnovitelných zdrojů. Jiné vyjádřily obavy ohledně toho, že slevy ze sazeb nejsou vhodným nástrojem, jak zvýšit využívání těchto plynů, a ohledně ztráty příjmů pro regulované provozovatele plynárenských přepravních soustav, a tudíž potenciálního zvýšení ceny fosilního plynu pro konečné zákazníky.

Ministrům se proto k zamyšlení předkládají následující možnosti:

- a) Rozlišovat mezi slevami uplatňovanými na plyny z obnovitelných zdrojů a na nízkouhlíkové plyny, tj. různou výší slevy ze sazby pro plyny z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkové plyny.*
- b) Nezavádět slevy ze sazeb ve všech propojovacích bodech, včetně vstupních bodů ze třetích zemí a výstupních bodů do třetích zemí, přičemž členské státy zavedou slevy ve vstupních bodech ze zařízení na výrobu energie z obnovitelných a nízkouhlíkových zdrojů a ve vstupních bodech z uskladňovacích zařízení a výstupních bodech do uskladňovacích zařízení.*
- c) Neuplatňovat povinné slevy pro plyny z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkové plyny, tj. platit plnou sazbu za přepravu plynů z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkových plynů.*

¹ Podle článku 16 nařízení se má na vstupní body ze zařízení na výrobu plynů z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkových plynů uplatňovat sleva ve výši 75 % a na přepravu do zásobníků plynu v plynárenské soustavě a z nich sleva z přepravní sazby ve výši 75 %. 100% sleva ze sazby má být zavedena ve všech propojovacích bodech pro plyny z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkové plyny v plynárenské soustavě.

3. Přimíchávání

Nařízení ukládá od 1. října 2025 provozovatelům přepravních soustav povinnost přijímat příměsi s obsahem vodíku až do výše 5 % v propojovacích bodech mezi členskými státy EU (*článek 20 nařízení*). V případě, že rozdíly v postupech přimíchávání vedou k omezením přeshraničních toků, použije se postup přeshraniční koordinace, pokud jde o kvalitu plynu (*článek 19 nařízení*). Některé členské státy si příměsi do vodíku ve svých vnitrostátních plynárenských soustavách nepřejí a daly by přednost přepravě a využívání čistého vodíku. Jiné by upřednostnily odložení data provádění a snížení maximální úrovně přimíchávání vodíku, aby se zabránilo vysokým nákladům a omezila se možná rizika.

Ministrům se proto k zamyšlení předkládají následující možnosti:

- a) *Změnit maximální úroveň přimíchávání vodíku v propojovacích bodech na [X] %.*
- b) *Odložit uplatňování maximální úrovně přimíchávání v propojovacích bodech na 1. října [X].*
- c) *Nestanovovat harmonizovanou maximální úroveň přimíchávání, tj. ponechat sousední členské státy a provozovatele přepravních soustav, aby uzavřeli dvoustranná ujednání o maximálních úrovních přimíchávání v propojovacích bodech.*